

SSK TEPECİK HASTANESİ DERGİSİNİN BİLİMSEL İNCELEME SÜRECİ: 1.Bilimsel İnceleme Sürecine Zamanın Etkisi

SCIENTIFIC EVALUATION-PROCESS of THE JOURNAL of SSK TEPECİK
TEACHING HOSPITAL:

The effect of the time- duration in the evaluation-process.

Ragıp KAYAR
Vildan KALONYA

SUMMARY

In this study, we evaluated the relationship between peer review and delayed publishing in 48 paper which admitted to our journal in last two years.

Editorial-reply period was 103 days on average. peer reviewer-reply period was 26 days on average. Author's reply was 54 days on average. So the complete publishing-process took 11.7 months on average. So the complete publishing-process took 11.7 months on average. These results show that the peer review period of a paper is less than 50 percent of overall publishing process is the main cause of delayed publishing in our journal.

(Key Words: Medical Journals, Medical Publishing)

ÖZET

Bu çalışmada son 2 yılda dergimize başvuran 49 makalenin inceleme sürecinin zamanla ilişkisini inceledik.

Editör yanıtı ortalama 103 günde, incelemeci yanıtı ortalama 26 günde ve yazar yanıtı ortalama 54 günde sonuçlandı. Yayınlama süresi ise 11.7 ay idi.

Bu sonuçlar çift hakem okumalı bir dergide bilimsel inceleme sürecinin yayınlanma süreci içinde %50'den daha kısa bir bölümü kapsadığını göstermektedir. Dizgi-baskı sürecinin 6 aylık bir ortalamaya ulaşması derginin geç çıkmasının başlıca nedeni olmaktadır.

(Anahtar Sözcükler: Tıp Dergileri, Tıbbi Yayıncılık)

1. Genel Cerrahi Kliniği (Doç.Dr.R Kayar, Kli.Şefi, Editör)
SSK Tepecik Eğitim Hastanesi Dergisi Koordinatörü
(V Kalonya)

(*) İkinci Bölüm: "İnceleme Raporlarının Analizi" gelecek sayıda yer alacaktır.

1991'den beri yürütmekte olduğumuz dergimizin son 2 yıldaki inceleme faaliyetlerini araştırdık. Her yazın en az iki inceleme için gitmekte, gelen raporlar editörün yorumuyla birlikte yazara ulaştırılmaktadır. Yazıda istatistiksel analiz yapılmışsa ayrıca istatistik uzmanımıza konsülte edilmektedir. Yayına kabul edilen makalelerin İngilizce özeti İngilizce dil danışmanlarımızın kontrolünden geçmekte ve son halini almaktadır.

Araştırmamızın bu ilk bölümünde inceleme sürecinin zaman ve sonuç ilişkisi incelenecektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Dergimize 5.1.1996 ve 28.4.1998 tarihleri arasında başvuran 49 makalenin bilimsel inceleme sonuçlarının süreyle ilişkisi incelendi. Bu süre içinde 43 makalenin incelenmesi sonuçlandı. 14 makale yayınlandı. 16'sı yayına kabul edildi. 10 makale geri çekildi. 3 makale reddedildi. (Tablo 1). Başvurudan editörün yanıt vermesine kadar geçen süreye "incelemeci yanıt süresi" dahildi.

Editör yanıtı öncesindeki yapılan işlemler:

1. İncelemeciler için hazırlık
  - a) incelemecilerin belirlenmesi
  - b) incelemecilerle temas ve olur alınması
  - c) yazının kimliğinin (yazar ve kurum isimleri ve kaynaklar) kapatılması
2. İncelemeci raporlarının istenmesi. Geçiken, unutulmuş, ulaşmayan raporların sorulması, iki ayı aşan gecikmelerde yeni inceleme için belirlenmesi. Editör incelemesi için dosya düzenlenmesi.
3. İncelemeci raporlarının, istatistikçi raporu ile birlikte editör tarafından değerlendirilmesi. Gereken durumlarda sözlü yazılı ek danışmanlar. Yazar-incelemeci anlaşmazlığında ek tartışma önerisi.
4. Sonuç raporunun yazılması. Bu ra-

porda yazının, derginin yayın politikası içinde değerlendirilerek yayınlanabildiğini belirleme. Yayınlama olasılığı bulunan makalelerdeki dil, gramer ve imla düzeltmelerini içeren sonuç raporu.

Editör yanıtı sürecindeki bu 4 işlem den ilk 2'si Koordinatör, son 2'si editör tarafından yapılmaktadır.

Dergi odasında direkt telefon ve faks bulunmayışı, iletişim süremizi artıran en büyük engellerden biri konumundadır. Bu işlev şimdilik idari bölümdeki olanaklardan yararlanarak yürütülmektedir.

Makalesi geri çevrilmediyse ya da kendi çekmediyse yazarın önerilen düzeltmeleri yaparak yazısının son halini bize göndermesi için geçen süreyi "yazarın yanıt süresi" olarak adlandırdık.

"Yayınlama süresi" ise, makalenin başvuru tarihinden baskının tamamlandığı tarihe kadar geçen süreyi kapsamaktadır.

Anılan sürede editör yanıtı 37 makalede, incelemeci yanıtı 88 incelemeci raporunda, yazar yanıtı 23 makalede ve yayınlama süresi 12 makalede hesaplanabilmektedir. Rakamların incelenen 49 makaleye göre eksik olmasında inceleme sürecinin belirlenmemiş olması rol oynamıştır.

SONUÇ VE BULGULAR

5.1.1996-28.4.1998 tarihleri arasında dergimize başvuran 49 yayının bilimsel değerlendirme süreci incelendi. 49 yayının 43'ünün incelenmesi sonuçlandı. 6'sı sonuçlanmadı. Sonuçlanan yayınlardan 14'ü yayınlandı, 16'sı yayına kabul edildi. 10'u yazar(lar) tarafından çekildi. 3'ü ise reddedildi (Tablo 1) Kabul oranımız %69.9 dur (30/43).

49 yazı, 113 incelemeciye gönderildi. 7 inceleme zamanı olmadığını bildirdiği veya beklenen sürede raporunu veremediği için değerlendirme dışı bırakıldı (Tablo 2). 106 inceleme raporu sağlanmış oldu. Yazı başına inceleme raporu sayısı 2.17'dir.

TABLO 1: İncelenen Yazıların Sonuçları

Yayınlandı	14
Yayına kabul edildi	16
Çekildi	10
Red	3
Sonuçlanmadı	6
	49

TABLO 2: Dergimizdeki İnceleme Sürecimizin Zamanla İlişkisi

	Sayı	Süre	
		Sınır	Ortalama
Editör yanıtı	37	22-283g	102.7g
İncelemecilerin yanıtı	88	2-140g	25.8g
Yazar yanıtı	23	3-165g	53.9g
Yayınlanma süresi	12	5-21 ay	11.7 ay

g=gün

Başvurudan editörün yorumunu da içeren inceleme raporlarının gönderilmesine kadar geçen süre araştırıldı. 11 yayında bu süre belirlenemedi. 37 yazının editör yanıt süresi 102.7 gün olarak hesaplandı. Editör yanıtı 19 makale için (% 51.3) 3 ayı aşırıyordu (Tablo 3).

TABLO 3. Editörün Yanıt Süresi

Süre (Gün)	Sayı	%
<30	1	2.7
<60	11	29.8
<90	6	16.2
>90	19	51.3
	37	

İncelemecilerden yanıt alma süresi 88 raporda belirlenebildi. 35 raporda süre öğrenilemedi. 88 raporun yanıt verme süreleri 2-140 gün arasında değişiyordu. Ortalama süre 25.8 gün bulundu.

İncelemecilerin 66'sının (%75) 1 aydan kısa bir sürede yanıt vermiş olduğu ortaya çıktı (Tablo 4).

TABLO 4: İncelemecilerin Yanıt Verme Süresi

Süre (gün)	Sayı	%
<7	12	13.7
<14	21	23.9
<21	26	29.5
<30	7	7.9
>30	22	25
	88	100

TARTIŞMA

Dergicilikte sürenin önemi büyüktür. İki yönden: ilki bilginin güncelliğinin korunması ve ikincisi de derginin düzenli çıkması. Derginin düzenli çıkışı talebi artırır. Talep artışı seçme olanağı dolayısı ile kaliteli yazı seçme şansı verir. Ancak az başvuru nedeniyle red oranı düşük bir yayın kabul politikası izlenirse kalite düşecektir.

2 yıl gibi uzun bir sürede dergimize yalnızca 49 makalenin başvurusu düzenli ve kaliteli bir dergi çıkarmanın güçlüğünü yansıtmaktadır. Başvuru azlığı tıp dergilerimizin büyük çoğunluğu için ciddi ve yaşamsal bir sorundur. Bu soruna gerek araştırmaları teşvik ederek gerekse 200 civarına ulaşmış dergilerimizin sayıca azalmasına yönelik demokratik önlemler almak çözüm sağlanabilir.

Düşük başvuru sayısına rağmen kabul oranımız %69.9 da kalmıştır. Türkiye Tıp Dergisi Editörü Prof.Dr.E Tekeli kabul oranlarını %77 olarak bildirmiştir. Dergimizin kabul oranı bugüne kadar saptayabildiğimiz en düşük kabul oranıdır (2).

Yazı başına incelemeci sayısı ortalamamızın kıyaslanabilir veri olmamasına karşın (2.17) ülkemiz standartlarının üst sınırlarında olduğunu tahmin ediyoruz.

İncelemeci raporlarını elde etme süreleri %75 oranında 1 ayın altında gerçekleşmiştir. Bir başka deyimle inceleme süre ortalamamız 26 gün olmuştur. Bu süre Türkiye Tıp Dergisi Editörü Prof.Dr.E Tekeli tarafından 31 gün olarak bildirilmiştir (Kişisel mektup). Bunda yazıyı gönder-

meden önce incelemeciyle temas ederek hızlı bir yanıt için uyarıda bulanmamızın rolü büyüktür. Ancak editör yanıtı ortalama süremiz 103 güne çıkmaktadır. Bu süre Türkiye Tıp Dergisi editörlüğünce 90 gün olarak bildirilmiştir. 103'den 26'yı çıkarırsak 77 gün eder. Bu süre ise kabul edilir düzeyde değildir.

Yazarın editör kararını aldıktan sonra [red (3 makale) ve çekilme (10 makale) dışırd] düzelterek yanıtlaması için geçen süre (Yazarın yanıt süresi) 3-165 gün (ortalama: 53.9 gün) arasında değişti (Tablo 5).

TABLO 5. Yazarın Yanıt Süresi

Süre (Gün)	Sayı	%
<14	8	34.8
<30	2	8.7
<60	6	26.1
>60	7	30.4
	23	

TABLO 6. Yayınlanan 12 Makalede Yayın Süresi

Süre (Ay)	Sayı	%
<6	5	41.7
<12	2	16.6
>12	5	41.7
	12	100

Yayının başvuru tarihi ile yayınlama olayının gerçekleştiği tarih arasındaki süre "Toplam yayınlama süresi" olarak nitelendi. Toplam yayınlama süresi yalnızca 5 yayında (%41.7) 6 ayın altında idi. 5 yayında ise bu süre 1 yılı geçti (Tablo 6).

Hazırlanmış materyalin bizim dışımızda olan "dizgi-mizanpaj-baskı-kesim-sayfalama-cilt-kapak-nakil" postalama işlemi 7 yıldır aynı kuruluşa yaptırılmaktadır. Bu işlem 3-4 ay civarındadır.

3, 5 aylık editör yanıt süresince yazarın 2 aylık yanıt süresi eklendiğinde 5,5 ay (baskı öncesi son düzeltmelerin de 1 ay sürdüğü dikkate alınırsa) 6,5 aya çıkmaktadır. 12.7 ay olarak hesaplanan toplam yayınlama süresi içinde 6 ay gibi bir sürenin bizim dışımızda geçtiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, bu alanda ülkemizde çok az veri yayınlanmış olması gerçeği karşısında sunduğumuz verilerin gerek inceleme sürecini tanımlamada, gerekse ileriye yönelik politikaların belirlenmesinde önemli bir rol oynayacağı kanaatine vardık,

KAYNAKLAR

1. Tekeli E. (Türkiye Tıp Dergisi Editörü) kişisel yazışma.

2. Akçiçek E, Kayar R, Çatal H. İzmir'de Yapılan Tıp Dergilerinin Tarihiçesi: Dergilerin bilimsel standart ve kaliteleri. SSK Tepecik Hastn Derg 1992; 2(3): 333-40.

NOT: Bu yazının ikinci bölümü olan "Der-gimizin İncelemeci raporlarının değerlendirilmesi" gelecek sayıda yayınlanacaktır.